

**ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ**

КАЛІНІНА Л. М.

Робоча програма дисципліни

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Й НАУКОВІ ШКОЛИ МЕНЕДЖМЕНТУ

для здобувачів вищої освіти

**Ступінь «Доктор філософії»
Спеціальність 011
Освітні, педагогічні науки**

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

КАЛІНІНА Л. М.

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Й
НАУКОВІ ШКОЛИ МЕНЕДЖМЕНТУ**

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліни для здобувачів вищої освіти

ступінь «Доктор філософії»

спеціальність: *011 Освітні, педагогічні науки*

КИЇВ
Педагогічна думка
2023

УДК : 378.07: 35:32.005+ 37.01: 005.373+4.004 (0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Калініна Л. М. Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / Л. М. Калініна. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 26 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-673-5-2022-20

ISBN 978-966-644-673-5

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності й наукові школи менеджменту» рекомендовано для підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти й розроблено на засадах компетентнісних засадах відповідно до державної політики у галузі освіти. Вона містить перелік загальних і фахових компетентностей, якими має оволодіти здобувач ступеня доктора філософії з освітніх, педагогічних наук програмні результати навчання, які він має повинен досягти. Програма базована на європейській стратегії розвитку освіти навчання впродовж життя. Структурно утворена з 2 змістових модулів, обсяг якої становить 2 кредити ЄКТС. Об'єктом вивчення є управлінська діяльність і здобутки наукових шкіл менеджменту.

Програму цілеспрямовано на підготовку докторів філософії, що спроможні продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі управління освітою. створювати нові цілісні знання, професійно-освітні й управлінські практики, застосовувати методології наукової, управлінської і педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне й практичне значення.

Теоретичний зміст предметної області включає генезис розвитку, ідеї, досягнення класичних і сучасних наукових шкіл менеджменту в практичному дискурсі сфери освіти цифрового суспільства; законодавчо-правові основи й організаційно-правові засади управлінської діяльності в сфері освіти; інноваційний модус управління Нової Української школи.

The program of the academic discipline "Methodological Foundations of Management Activities and Scientific Schools of Management" is intended for training applicants of the third (educational and scientific level) higher education and is developed on the basis of competence principles in accordance with the State policy in the field of Education. It contains a list of general and professional competencies that an applicant for the degree of Doctor of Philosophy in Educational and Pedagogical Sciences should master and the program results of training that

they should achieve. The program is based on the European Strategy for the Development of Lifelong Learning Education. It is structurally formed from 2 content modules, the volume of which is 2 ECTS credit. The object of study is Management Activity and gains of Scientific Schools of Management.

The program is aimed at training Doctors of Philosophy who can produce new ideas, solve complex problems in the field of Education Management, create new holistic knowledge, professional-educational and managerial practices, apply methodologies of scientific, managerial and pedagogical activities, carry out their own scientific research

research, the results of which are of scientific novelty, theoretical and practical significance.

The theoretical content of the subject area includes the genesis of development, ideas, achievements of classical and modern Scientific Schools of Management in the practical discourse of the education sector of digital society; legislative and legal bases and organizational and legal bases of Management Activities in the Field of Education; innovative management mode of the New Ukrainian school.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: <u>01 – «Освіта/Педагогіка»</u>	Загальна підготовка
Загальна кількість годин – 60		
Модулів – 2	<u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Індивідуальне заняття не передбачено	Освітній ступінь: <u>Доктор філософії</u>	Семестр
		3-й, 4-й
		Лекції
		6 год.
		Семінарські
		14 год.
		Практичні
		0 год.
Самостійна робота		
40 год.		
Вид контролю: екзамен		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи й індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:1,5.

2. МЕТА Й ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Мета навчальної дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту» полягає у формуванні й розвитку в аспірантів методологічної, управлінської та інформаційної компетентностей, необхідних для здійснення ефективної управлінської діяльності у сфері освіти, практичних навичок розроблення стратегем, проєктів, моделей, технік, технологій управління й запровадження змін в освітній практиці в умовах викликів і глобалізаційних змін.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

– здатність і готовність розв'язувати комплікативні науково-дослідні (науково-теоретичні й науково-практичні) проблеми в галузі освіти (відповідно до цілей і завдань професійно-педагогічної, дослідно-інноваційної діяльності) на засадах реалізації голістичного, інтегрованого, компетентнісного підходів, що зумовлює переосмислення наявних і створення нових фундаментальних теоретичних знань (обґрунтованих на концептуально-методологічному рівні) й впровадження новітньої професійно-педагогічної практики (через реалізацію сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм

організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої та загальної середньої освіти).

загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК 1.** Здатність і готовність здобувати концептуальні й методологічні знання в галузі освіти та розуміти їх сутність.
- **ЗК 2.** Здатність і готовність до виконання науково-дослідної діяльності в галузі освіти на засадах превалювання аналітичного, критичного і креативного мислення.
- **ЗК 3.** Здатність і готовність до ефективної і продуктивної наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності.
- **ЗК 4.** Здатність і готовність використовувати інформаційні технології в процесі реалізації сучасно-доцільних наукових підходів, технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої і загальної середньої освіти.
- **ЗК 5.** Здатність і готовність до аналізу й синтезу актуальної професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел.
- **ЗК 6.** Здатність і готовність до безперервного особистісного і професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення.
- **ЗК 7.** Здатність і готовність до генерування нових науково значущих ідей як результату креативного мислення під час здійснення науково-дослідної діяльності в галузі освіти та професійно-педагогічної діяльності.
- **ЗК 10.** Здатність і готовність до організаційно-управлінської діяльності в закладах вищої й загальної середньої освіти з акцентом на морально-етичному компоненті.
- **ЗК 12.** Здатність і готовність до соціально-управлінської діяльності на засадах поваги до індивідуальності особистості й людиноцентристської довірчо-партнерської взаємодії.
- **ЗК 13.** Здатність і готовність до науково-дослідної та професійно-педагогічної рефлексії.

фахові (професійні) компетентності (ФК):

- **ФК 1. Науково-комунікаційна компетентність** виявляється у здатності й готовності здійснювати письмову й усну інтеракцію на високому рівні володіння державною та іноземними мовами.
- **ФК 3. Цифрова (діджитальна) компетентність** виявляється в здатності й готовності застосовувати сучасні цифрові технології під час організації й здійснення освітнього процесу в закладах вищої, загальної середньої освіти під час науково-дослідної діяльності.
- **ФК 5. Організаційно-управлінська компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності управляти організацією та здійсненню освітнього процесу в закладах вищої, загальної середньої освіти на засадах превалювання морально-етичної компоненти в процесі керування здійсненню науково-дослідної діяльності.
- **ФК 6. Лідерська компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності виявляти суб'єктні якості під час організації освітнього процесу й управління ним у закладах вищої, загальної середньої освіти.
- **ФК 10. Аналітико-прогностична компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності здійснювати процес аналізу, синтезу для забезпечення науково обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу, управління освітніми процесами й системами (відповідно до рівня освіти, який надається).
- **ФК 11. Організаційно-інтеграційна компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності організувати на засадах реалізації інтеграційного й голістичного підходів освітній процес як процес поступального розвитку здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається).
- **ФК 12. Контрольно-оцінювальна компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності контролювати й оцінювати результати навчання здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який надається), а також результати управління освітніми процесами та системами на засадах голістичного й інтеграційного підходів.
- **ФК 15. Рефлексійно-дослідницька компетентність**, яка виявляється у здатності й готовності здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

1.7. Програмні результати навчання

ЗК 1.	концептуальні й методологічні знання в галузі освіти; знання про способи здобуття концептуально-методологічного знання;	- уміння здобувати й оновлювати на константній основі концептуальні й методологічні знання в галузі освіти;
ЗК 2.	знання про методологію й технології науково-дослідної діяльності в галузі освіти; знання про аналітичне, критичне й креативне мислення;	- уміння застосовувати методологію й технології науково-дослідної діяльності; - уміння здійснювати науково-дослідну діяльність на основі аналітичного, критичного і креативного мислення;
ЗК 3.	знання про комунікацію в освітній і науковій діяльності; знання про особливості наукової комунікації в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні);	- уміння здійснювати комунікацію в освітній і науковій діяльності; - уміння ефективно і продуктивно здійснювати наукову комунікацію в парадигмі взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (індивідуальний, груповий, колективний рівні);
ЗК 4.	знання про сучасні інформаційні технології, форми, методи, засоби їх використання в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності; знання про сучасно-доцільні наукові підходи, технології, форми організації, методи, прийоми і засоби навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти на основі застосування новітніх інформаційних технологій;	- уміння застосовувати сучасні інформаційні технології в науково-дослідній діяльності, освітньому процесі; - уміння використовувати розмаїття наявних технологій, форм організації, методів, прийомів і засобів навчання в закладах вищої й загальної середньої освіти (на основі застосування новітніх інформаційних технологій);
ЗК 5.	знання про аналіз і синтез як теоретичні методи науково-педагогічного дослідження; знання про способи здобуття професійно значущої інформації в галузі освіти з різних джерел;	- уміння здійснювати аналіз і синтез інформації в галузі освіти; - уміння визначати актуальність професійно значущої інформації - уміння працювати з різними джерелами інформації
ЗК 6.	знання про саморозвиток і самовдосконалення; особистості, теорії особистості знання про особливості професійно-педагогічного саморозвитку та самовдосконалення суб'єктів освітньої і наукової діяльності	- уміння саморозвитку особистості - уміння самовдосконалення особистості; - уміння професійно-педагогічного саморозвитку й самовдосконалення педагога-предметника закладу загальної середньої освіти/ викладача закладу вищої освіти/ науково-педагогічного працівника;
ЗК 7.	знання про креативне мислення особистості; знання про способи генерування науково значущих ідей у галузі освіти під час здійснення науково-дослідної та професійно-педагогічної діяльності;	- уміння мислити креативно; - уміння генерувати нові науково значущі ідеї в галузі освіти;
ЗК 10.	знання про організаційно-управлінську діяльність у закладах вищої й загальної середньої освіти;	- уміння організувати й управляти керувати освітнім процесом; - уміння дотримуватися етичних норм в організації освітньої діяльності й управлінні нею;

	знання про морально-етичні основи організації та здійснення освітнього процесу	
ЗК 12.	знання про соціум та особливості соціально-управлінської діяльності; знання про індивідуума, особистість й індивідуальність особистості; знання про права і свободи людини;	- уміння управляти закладами вищої й загальної середньої освіти на засадах поваги до індивідуальності особистості учасників освітнього процесу;
ЗК 13.	знання про рефлексію, науково-дослідну й професійно-педагогічну рефлексію; знання про самостійність і автономність суб'єктів освітньої і науково-дослідної діяльності;	- рефлексійні уміння особистості; - рефлексійні уміння суб'єкта освітньої і науково-дослідної діяльності; - уміння виявляти самостійність і автономність в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності;
ФК 1.	знання про наукову комунікацію українською мовою; знання стратегій комунікації учасників освітнього та науково-дослідного процесів; знання іноземної мови на рівні B2/C1 відповідно до глобальної шкали Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти;	- уміння здійснювати наукову комунікацію (усно й письмово) українською мовою (іноземною/іноземними мовами); - уміння презентувати усно і письмово результати науково-дослідної діяльності українською мовою (іноземною/іноземними мовами);
ФК 3.	знання про сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їх програмне забезпечення та потенційні можливості їх використання в освітній і науково-дослідній діяльності; знання про «четверту промислову революцію» й «Education 4.0», відповідні тенденції змін в системі освіти України і країнах Західної Європи та інших розвинених країн світу;	- уміння використовувати сучасні цифрові технології, цифрові гаджети, їх програмне забезпечення й використання в освітній і науково-дослідній діяльності; - уміння використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності в галузі освіти;
ФК 5.	знання про особливості організаційно-управлінської діяльності в сучасних закладах вищої й загальної середньої освіти; знання про способи реалізації технологій управління в галузі освіти;	- уміння організовувати освітній процес і керувати ним на засадах збереження психічного здоров'я його суб'єктів, запобігання їх професійному вигоранню тощо; - уміння реалізувати технології управління в галузі освіти;
ФК 6.	знання теорій лідерства; знання про суб'єктні якості особистості й способи їх вияву в освітній діяльності та професійно-педагогічній діяльності педагога-предметника / викладача; знання про роль лідерства під час організації освітнього процесу та управління ним у закладах вищої й загальної середньої освіти;	- уміння діагностувати— лідерські якості суб'єктів освітнього процесу; - уміння реалізовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в освітній, професійно-педагогічній і науково-дослідній діяльності на засадах лідерства;
ФК 10.	знання про розвиток аналітичного, критичного й креативного мислення; знання про проектування науково-дослідної діяльності в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення;	- уміння розвивати аналітичне, критичне й креативне мислення суб'єктів освітнього процесу; - уміння проектувати науково-дослідну діяльність в освітньому процесі на засадах превалювання аналітичного, критичного й креативного мислення;

ФК 11.	знання про аналітико-прогностичну діяльність та її інтеграцію в освітню, науково-дослідну діяльність як їх невіддільну компоненту; знання про процеси аналізу й синтезу як засобу забезпечення науково обґрунтованої прогностики результатів освітнього процесу;	- уміння здійснювати аналітико-прогностичну діяльність як невіддільну компоненту освітньої та науково-дослідної діяльності;
ФК 12.	знання про поступальний розвиток особистості в освітній і науково-дослідній діяльності; знання про організацію поступального розвитку здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів;	- уміння забезпечення сталого розвитку суб'єктів освітнього процесу; - уміння підтримувати поступальний розвиток здобувачів освіти (відповідно до рівня освіти, який здобувається) на засадах реалізації інтеграційного та голістичного підходів;
ФК 15.	знання про рефлексію особистості; знання про науково-дослідницьку та професійно-педагогічну рефлексію.	- уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної освітньої діяльності; - уміння здійснювати системний і систематичний моніторинг результатів власної науково-дослідницької та професійно-педагогічної діяльності на рефлексійній основі.

У *результаті* вивчення дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту» здобувач повинен:

знати:

- філософські, законодавчо-правові, концептуальні, інформаційно-технологічні, організаційно-етичні засади управлінської діяльності, ефективні практики їх реалізації у сфері освіти;
- сутність менеджменту як науки і сфери розвитку управлінської діяльності, методології управління та управлінської діяльності;
- сутність і зміст понять ядра теорії управління освітою, зокрема таких понять як: «діяльність», «управлінська діяльність», «види діяльності керівника», «феномен управління», «об'єкти управління», «суб'єкти управління», «інформація», «наукові підходи до управління», «інформаційно-комунікаційні зв'язки», «освітня організація», «організаційна культура», «наукові школи» тощо;
- генезис розвитку наукових шкіл менеджменту та їх внесок у розвиток наукового знання;
- особливості й характерні ознаки, переваги й недоліки поточного управління «за відхиленнями», управління «від досягнутого», управління «за цілями», інформаційного управління, місце й роль стратегічного менеджменту (СМ) у науці управління і наукових школах менеджменту;
- відмінності концепцій класичного, організаційного, інноваційного, інформаційного, стратегічного, ситуаційного менеджменту, особливості їх запровадження в освітніх організаціях різних форм власності й закладах ЗСО;
- види, класифікації й характеристики стратегій і «стратегічного набору» на різних етапах життєвого циклу розвитку освітніх організацій;
- розповсюджені й нові підходи до аналізу середовища освітніх організацій, методів визначення їх конкурентоспроможності, методи аналізу й прогнозування розвитку у взаємодії з зовнішнім середовищем;

- сутність, технології й механізми реалізації стратегічного, тактичного, оперативного й альтернативного планів у діяльності освітніх організацій;
- особливості системного підходу до управління закладами освіти (ЗО), його роль на сучасному етапі, становлення та розвиток державно-громадського управління ЗО і його значення для реформування сфери освіти, її демократизації;
- сутність і методологічні засади механізмів управління якістю освіти, технології впровадження систем управління якістю в освітню практику тощо;

набути вмінь:

- здійснювати критичний аналіз доробку наукових шкіл, сучасних вітчизняних і закордонних концепцій освітніх організацій, стратегічного управління ними, довести необхідність формування і розвитку стратегічного мислення у керівників;
- аналізувати управлінські ситуації, виявляти й ідентифікувати управлінсько-економічні проблеми;
- планувати управлінську діяльність і передбачати її результати й імовірні наслідки;
- створювати тимчасові творчі, проєктні групи і працювати в команді;
- розробляти критерії оцінювання управлінської діяльності;
- розробляти і впроваджувати в практику управління освітою власні стратегії й «стратегічний набір», управлінські проєкти, плани й програми;
- застосовувати методи аналізу освітньої організації й прогнозування змін у цифровому суспільстві;
- аналізувати компоненти стратегії й види стратегічних альтернатив, визначати та окреслювати різноманітні альтернативні підходи під час розроблення стратегій організації;
- визначати моделі й методи розроблення системи стратегій як «стратегічний набір» з урахуванням вибраної або розробленої освітньої політики змін.

Програма навчальної дисципліни «*Методологічні основи управлінської діяльності й наукові школи менеджменту*» складається з двох модулів. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин / 2 кредити за ЄКТС.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	семінарські	практичні	самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1. Філософські, законодавчо-правові й організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.</i>	28	2	6	0	20
<i>Змістовий модуль 2. Наукові школи менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства</i>	32	4	8	0	20
Всього годин	60	6	14	0	40

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	Кількість годин
1.	Сутність і специфіка управлінської діяльності в сфері освіти.	2
2.	Класичні наукові школи менеджменту в практичному дискурсі суб'єктів управлінської діяльності сфери освіти.	2
3.	Сучасні наукові школи менеджменту в освітній практиці.	2
	Разом	6

Змістовий модуль 1. Лекція 1. Сутність і специфіка управлінської діяльності в сфері освіти.

1. Людина як суб'єкт й об'єкт пізнання й дослідження, суб'єкт діяльності й управлінської діяльності, як суб'єкт самоуправління й управління, суб'єкт самоорганізації й організації.
2. Організація діяльності як предмет дослідження. Структура діяльності суб'єкта/ів управління, її характеристики, трансформації в умовах змін і глобалізаційних викликів.
3. Методологічні дослідження управлінської діяльності в освітніх і педагогічних науках. Управлінська діяльність як активна система. Діяльнісний, функційний, компетентнісний, інформаційний й інтеграційний наукові підходи до управлінської діяльності керівника закладу освіти.
4. Класифікація управлінської діяльності за видовою ознакою управлінського циклу (аналітична, операційна, прогностична, регулювальна, організаційна, планувальна, контролювальна й інші види діяльності) в сфері освіти.
5. Автономія як право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування в дискурсі чинного законодавства й правового менеджменту.
6. Специфіка, загальнометодологічні й специфічні принципи управлінської діяльності, умови її реалізації в сфері освіти цифрового суспільства.

Змістовий модуль 2. Лекція 2. Класичні наукові школи менеджменту в практичному дискурсі суб'єктів управлінської діяльності сфери освіти.

1. Генезис розвитку менеджменту як наукового феномену й галузі управлінського знання.
2. Класичні школи наукового й адміністративного менеджменту.
3. Менеджмент як об'єкт пізнання, дослідження, розвитку, трансформації.
4. Менеджмент як феномен : сутність й специфіка в зарубіжному й вітчизняному дискурсі.
5. Управління як система, системнотвірні характеристики управління (структура, цілі, інформація, організація, час, зв'язки тощо), управління як процес.
6. Суб'єкти управлінської діяльності, їх права, законодавчо визначені сфери відповідальності в демократичному розвитку сфері освіти цифрового суспільства.

Змістовий модуль 2. Лекція 3. Сучасні наукові школи менеджменту в освітній практиці.

1. Міжгалузевий дискурс шкіл наукового менеджменту в сфері освіти.
2. Сучасні наукові школи менеджменту в практиці діяльності суб'єктів управління.
3. Управління людськими ресурсами в контексті кадрової автономії закладу освіти.
4. Організаційний менеджмент у ракурсі структурування хаосу в закладі освіти.
5. Організаційна автономія як шлях до організаційного розвитку, раціоналізації організації різних видів діяльності суб'єктів управлінської діяльності й усебічного розвитку особистості.
6. Освітній менеджмент: організація й успішні кейси впровадження кадрової, змістової, організаційної й фінансової автономії.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем семінарських занять	Кількість годин
1.	<i>Змістовий модуль 1.</i> Філософські й законодавчо-правові засади управлінської діяльності в сфері освіти.	2
2.	<i>Змістовий модуль 1.</i> Концептуально-організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.	2
3.	<i>Змістовий модуль 1.</i> Управління закладом освіти : суб'єкти управлінської діяльності, зміст, сфери відповідальності й технології реалізації.	2
4.	<i>Змістовий модуль 2.</i> Теоретичний дискурс класичних наукових шкіл менеджменту в сфері освіти.	2
5.	<i>Змістовий модуль 2.</i> Філософські концепції інформації як детермінанти розвитку наукових шкіл менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.	1
6.	<i>Змістовий модуль 2.</i> Генезис розвитку наукових шкіл стратегічного менеджменту в реаліях освіти цифрового суспільства й глобалізаційних непередбачуваних змін.	2
7.	<i>Змістовий модуль 2.</i> Інноваційний модус управління Новою Українською школою.	1
8.	<i>Змістовий модуль 2.</i> Сучасні технології, інструменти, сервіси для ухвали управлінських рішень.	2
	Разом	14

Змістовий модуль 1. Семінар 1. Філософські й законодавчо-правові засади управлінської діяльності в сфері освіти.

1. Демократичні, морально-етичні й аксіологічні засади управлінської діяльності в сфері освіти.

2. Довірчо-партнерські засади людиноцентристського розвитку в закладах освіти, моделі й принципи їх практичної реалізації суб'єктами управлінської діяльності.

3. Законодавство в сфері освіти як базис розвитку й регулювання суспільних відносин у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав й обов'язків фізичних і юридичних осіб, економічного добробуту, запорука розвитку громадянського демократичного суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою.

4. Нормативно-правове забезпечення сфери освіти: імперативно-правова інформація, класифікація нормативних документів, компетенції державних органів й органів місцевого самоврядування у сфері освіти.

5. Громадське самоврядування в закладі освіти як право і відповідальність суб'єктів освітнього процесу.

Змістовий модуль 1. Семінар 2. Концептуально-організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.

1. Організаційні засади діяльності суб'єктів управління закладів освіти : організаційні складники й рівні освіти, органіграми, організаційно-правовий статус закладів освіти, організаційна автономія, організаційні форми здобуття освіти.

2. Суб'єкти/об'єкти управління, характеристика процесів відповідно сфер відповідальності суб'єктів управлінської діяльності згідно з чинним законодавством у сфері освіти й концепції «Нова українська школа».

3. Освітній менеджмент: сутність й специфіка.
4. Організація: система, процес і внутрішня впорядкованість, дезорганізація як пріоритетна сфера відповідальності суб'єктів управлінської діяльності в сфері освіти.
5. Організація безпечного середовища, освітнього процесу, розвитку здобувачів освіти суб'єктами освітнього процесу, академічної автономії, оздоровлення здобувачів освіти, їх дозвілля.

Змістовий модуль 1. Семінар 3. Управління закладом освіти : суб'єкти управлінської діяльності, зміст, сфери відповідальності й технології реалізації.

1. Законодавчо визначені суб'єкти управління в сфері освіти й сфери їх відповідальності. Об'єкти управління в сфері освіти.
2. Зміст управління й сфери відповідальності керівника закладу освіти у контексті розгляду циклу управління згідно з функційним науковим підходом за Анрі Файоєм, Фредеріком Тейлором, Майклом Месконом, Майклом Альбертом, Франклином Хедоурі, чинними Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепцією НУШ.
3. Функційно-посадові обов'язки керівника закладу освіти (керівника ЗЗСО) за об'єктами й суб'єктами управління, технології їх реалізації в управлінській діяльності.
4. Загальнометодологічні й специфічні принципи управлінської діяльності в сфері освіти.
5. Колегіальні органи управління в сфері освіти, належності й їх відповідальності.

Змістовий модуль 2. Семінар 4. Теоретичний дискурс класичних наукових шкіл менеджменту в сфері освіти.

1. Генезис розвитку менеджменту як виду діяльності й науки про менеджмент.
2. Світоглядно-філософські засади управлінської діяльності в класичних наукових школах менеджменту.
3. Організація управлінської діяльності як предмет розгляду й удосконалення в доробку представників класичних наукових шкіл менеджменту.
4. Концептуальні засади циклу управління в школах наукового й класичного адміністративного менеджменту.
5. Концептуальні основи наукового менеджменту в освітніх організаціях у бінарній системі «управління механізм».

Змістовий модуль 2. Семінар 5. Філософські концепції інформації як детермінанти розвитку наукових шкіл менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.

1. Філософські концепції інформації й діджитал тренди як детермінанти розвитку інформаційного менеджменту й розвитку освіти в цифровому суспільстві.
2. Детермінанти розвитку менеджменту знань й інформаційного менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.
3. Інформація як субстрат управління, діяльності, інформаційних і трансформаційних процесів, аналізу, синтезу, інновацій, стратегем, ухвали управлінських рішень.

Змістовий модуль 2. Семінар 6. Генезис розвитку наукових шкіл стратегічного менеджменту в реаліях освіти цифрового суспільства й глобалізаційних непередбачуваних змін.

1. Місце і роль стратегічного менеджменту (СМ) в структурі науки менеджменту.

2. Ретроспектива розвитку наукових шкіл стратегічного менеджменту в умовах змін і розвитку цифрового суспільства: аналіз характерних ознак специфіки, переваг і недоліків поточного управління «за відхиленнями», управління «від досягнутого», управління «за цілями».

3. Стратегічне мислення суб'єктів управління, його переваги.

4. Мета і місія в системі стратегічного менеджменті освітньої організації. Взаємозв'язок місії стратегічних, тактичних і оперативних видів цілей в системі стратегічного менеджменту. Вимоги до визначення цілей.

5. Стратегія й «стратегічний набір» в умовах змін організації освітньої діяльності й глобалізаційних викликів.

6. Стратегічні плани, програми і проекти як ефективні інструменти стратегічного менеджменту.

Змістовий модуль 2. Семінар 7. Інноваційний модус управління Новою Українською школою.

1. Концептуальні засади державної політики у сфері освіти.

2. Принципи освітньої діяльності: людиноцентризм; верховенство права; забезпечення якості освіти й якості освітньої діяльності; забезпечення рівного доступу до освіти тощо.

3. Зміна освітньої й технологічної парадигм і парадигми прийняття рішень, орієнтованих на майбутнє у ракурсі викликів сучасності, нейроекономіки, цифровізації.

4. Управління НУШ у контексті концептуальних засад державної політики у сфері освіти, глобальних цілей для освіти, визначених Організацією Об'єднаних Націй.

5. Модель випускника й ключові психосоціальні навички для освіти XXI століття.

Змістовий модуль 2. Семінар 8. Сучасні технології, інструменти, сервіси для ухвали управлінських рішень.

1. Огляд освітньої реальності: розуміння криз і викликів, зміни моделей управління у цифрову епоху.

2. Системний підхід до вибору ІТ технологій, онлайн інструментів, розроблення digital-стратегій в сфері освіти.

3. Інформаційні ресурси, використання суб'єктами управління можливостей Інтернету, мобільних і цифрових технологій для вирішення управлінських завдань, підтримки іміджу в сфері освіти.

4. Веб-аналітика, характеристика онлайн інструментів для її здійснення. *Voyant Tools* — веб-програма з відкритим кодом для аналізу текстів, пізнання і аналізу дефіцитів терміносистем наукових шкіл менеджменту.

5. Специфіка використання систем цифрових комунікацій в сфері освіти.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	Кількість годин
1.		0
2.		0
	Разом	0

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту» спрямований на закріплення теоретичних знань і їх поглиблення, на формування й удосконалення практичних навичок і умінь, розвитку в аспірантів методологічної й управлінської культури й компетентностей, що сприятиме формуванню професійного світогляду майбутніх фахівців докторів філософії.

Самостійна робота за змістовими модулями поділяється на 8 тем (від 4 до 8 годин кожна).

Кожна самостійна робота передбачає виконання письмових завдань як результатів проведених наукових міні-досліджень у формі наукових текстів (теоретичний, методологічний, оглядовий, пояснювальний, емпірико-фактологічний, додатковий, мішаного типу наукових текстів), власної форми представлення.

Звіти про виконання самостійної роботи бажано подавати під час кожного семінарського заняття.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку, обговорюються на семінарських заняттях, у групах.

Матеріали, підготовлені письмово, здаються (надсилаються) викладачу на перевірку.

№ з/п	Назви тем самостійних робіт	Кількість годин
1	<p>Змістовий модуль 1. Філософські, законодавчо-правові й організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.</p> <p>Самостійна робота № 1 «Сутність і специфіка управлінської діяльності в сфері освіти».</p> <p>Завдання. З огляду на вивчення освітньої практики, монографічних досліджень, теорії синергетики, здобутків класичних наукових шкіл менеджменту й рефлексії власного досліду самоменеджменту розкрити сутність й специфіку бінарних систем «людина як суб'єкт й об'єкт пізнання», «суб'єкт/и управління й об'єкт/и управління в освітній організації», «людина як суб'єкт діяльності й управлінської діяльності», «людина як суб'єкт управління й самоуправління», «людина як суб'єкт організації й «самоорганізації» до визначених типів освітніх організацій, видів діяльності, процесів.</p> <p><i>Форма представлення:</i> презентація, наукова доповідь з обґрунтованими положеннями і висновками.</p>	4
2	<p>Змістовий модуль 1. Філософські, законодавчо-правові й організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.</p> <p>Самостійна робота № 2 «Термінологічний управлінський словник».</p> <p>Завдання. Ознайомитися з пріоритетними напрямками наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Національної академії педагогічних наук України на 2022-2026 рр. (https://naps.gov.ua/ua/press/announcements/2519/) з освітніх і педагогічних наук, зокрема актуальними управлінськими проблемами.</p> <p>Знайти й проаналізувати наукову літературу й чинне законодавство в освіті, що розкриває сутність філософських, законодавчо-правових й організаційних засад управлінської діяльності в сфері освіти, зокрема монографії, посібники, законодавчо-правові акти в сфері освіти, 10 дисертацій, захищених за останні 5-10 років із управлінської проблеми досліджень задля аналізу логіки представлення основних термінів дослідження, розкриття повноти терміносистеми, її сутності, структури й специфіки, наявності алгоритмів аналізу базових і похідних термінів, авторських дефініцій із застосування методів ключових слів, термінологічного й контент-аналізу, системного аналізу.</p>	4

	<i>Форма представлення</i> : Термінологічний управлінський словник із дисертаційної роботи, яку Ви виконуєте.																
3	<p>Змістовий модуль I. Філософські, законодавчо-правові й організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.</p> <p>Самостійна робота № 3 «Управлінський компонент програми дослідження».</p> <p>Завдання. Проаналізувати за наявності або розробити власну програму дослідження (управлінський компонент) задля визначення об'єктів і суб'єктів управління, управлінських функцій, які Ви передбачаєте розглядати (планування, організація, аналіз, контроль, прогнозування, координація й інші залежно від управлінського циклу обґрунтованого Вами), процесів, які плануєте пізнавати і впроваджувати упродовж виконання дослідження, обґрунтувавши, педагогічну доцільність їх застосування в НДР, в процесі розв'язання визначеної Вами проблеми (наукової задачі).</p> <p>Унаслідок вивчення, проведення системного, термінологічного і контент-аналізу терміносистеми підготувати термінологічний словник базових і похідних термінів дослідження, яке Ви виконуєте.</p> <p><i>Форма представлення</i> : Програма дослідження (управлінський компонент) з дисертаційної роботи, яку Ви виконуєте.</p>	4															
4	<p>Змістовий модуль I. Філософські, законодавчо-правові й організаційні засади управлінської діяльності в сфері освіти.</p> <p>Самостійна робота № 4 «Генезис розвитку світоглядно-філософських і організаційних засад управлінської діяльності в освітніх організаціях».</p> <p>Завдання. Проаналізувати 20 монографічних досліджень із управлінської проблематики, оприлюднених за останні 5-10 років представниками класичного, організаційного, освітнього, інноваційного, інформаційного, стратегічного, ситуаційного видів менеджменту для з'ясування відмінностей світоглядно-філософських й організаційних засад управлінської діяльності й особливостей їх впровадження в освітніх організаціях різних типів і форм власності.</p> <p>Заповнити таблицю «Світоглядно-філософські й організаційні засади управлінської діяльності в освітніх організаціях» у доробку представників класичних і сучасних наукових шкіл менеджменту за такими позиціями:</p> <p style="text-align: right;"><i>Таблиця</i></p> <p style="text-align: center;">Світоглядно-філософські й організаційні засади управлінської діяльності в освітніх організаціях</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;"><i>Назва наукової школи/ період заснування/ представники</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Світоглядно-філософські засади управлінської діяльності</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Особливості впровадження в освітніх організаціях</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Організаційні засади управлінської діяльності</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Особливості впровадження в освітніх організаціях</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>Для проведення аналізу обираєте (на вибір) 3 наукові школи, які належать до класичних і неокласичних шкіл наукового менеджменту : школа наукового управління (1900-1930 рр.), класична школа (адміністративно-бюрократичного підходу) (1910-1940 рр.), неокласична школа (школа людських стосунків, школа руху за гуманні стосунки) (1920-1950 рр.) і сучасних наукових шкіл менеджменту, початок яких сягає до другої половини ХХ ст., інші, для аналізу, наукові школи менеджменту мають бути сучасними.</p>	<i>Назва наукової школи/ період заснування/ представники</i>	<i>Світоглядно-філософські засади управлінської діяльності</i>	<i>Особливості впровадження в освітніх організаціях</i>	<i>Організаційні засади управлінської діяльності</i>	<i>Особливості впровадження в освітніх організаціях</i>											8
<i>Назва наукової школи/ період заснування/ представники</i>	<i>Світоглядно-філософські засади управлінської діяльності</i>	<i>Особливості впровадження в освітніх організаціях</i>	<i>Організаційні засади управлінської діяльності</i>	<i>Особливості впровадження в освітніх організаціях</i>													

	<p><i>Форма представлення</i> : таблиця «Світоглядно-філософські й організаційні засади управлінської діяльності в освітніх організаціях», аналіз генезису їх розвитку й підготовка обґрунтованих відповідей оформити у пояснювальному тексті, що розкриває засади управлінської діяльності в освітніх організаціях, основні положення за допомогою покликань, цитат, різних приміток і тлумачень понять, даних таблиці тощо.</p>	
5	<p>Змістовий модуль 2. Наукові школи менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.</p> <p>Самостійна робота № 5 «Концептуальні й теоретичні засади реформування сфери освіти в ракурсі модернізації управління й управлінської діяльності в умовах непередбачуваних змін і викликів».</p> <p>Завдання. (обговорення виконаного завдання у малих групах 2-3 особи) З'ясувати концептуальні й теоретичні засади реформування сфери освіти з огляду на вивчення, аналізу й систематизації доробку фундаторів наукових шкіл менеджменту, систематизувати їх у формі концептуальних ідей, принципів, законів, закономірностей, теорій, моделей, технологій, які є притаманними для сучасної освітньої практики цифрового суспільства. Проаналізувати чинні освітні концепції, які можуть змінити не лише діяльність керівників і лідерів освіти цифрової доби й життєдіяльність унікальних і неповторних особистостей, спричинити реформування сфери освіти, модернізацію управління й управлінської діяльності в умовах непередбачуваних змін і викликів, інноваційний розвиток закладів освіти й світ. Для зручності аналізу й порівняння теоретичних і практичних аспектів дослідження зробіть таблицю, заповніть її. Обґрунтуйте спільне й відмінне у групах. <i>Форма представлення</i> : реферативний огляд концептуальних і теоретичних засад реформування сфери освіти й модернізації управлінської діяльності в умовах непередбачуваних змін і викликів до 7-ти сторінок, формат – А4 , 14 шриффт, 1,5 інтервал. Генезис циклу управління закладом освіти в умовах розвитку цифрового суспільства і непередбачуваних змін»</p>	4
6	<p>Змістовий модуль 2. Наукові школи менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.</p> <p>Самостійна робота № 6 «Генезис циклу управління освітніми закладами в умовах розвитку цифрового суспільства і непередбачуваних змін».</p> <p>Завдання 1. Проаналізувавши здобутки наукових шкіл менеджменту, чинну законодавчо-правову базу в сфері освіти визначити наукові основи класифікації, сутність і структуру, специфіку циклу/ів управління й можливості їх екстраполяції до управління освітньою організацією, закладом освіти. Здійснити порівняльний аналіз знайдених Вами циклів управління, одержаних унаслідок узагальнення авторських напрацювань представників наукових шкіл і обґрунтованого Вами циклу управління закладом освіти, що має виконувати сучасний керівник в умовах розвитку цифрового суспільства і непередбачуваних змін, враховуючи рефлексію власного досвіду управління /самоуправління. Заповнити таблицю «Специфіка циклу/ів управління»</p> <p style="text-align: right;"><i>Таблиця</i></p> <p style="text-align: center;">Специфіка циклу/ів управління</p>	6

<i>Назва наукової школи/представники</i>	<i>Наукові засади класифікації циклу управління</i>	<i>Сутність, структура циклу управління</i>	<i>Специфіка циклу управління</i>	<i>Можливості впровадження в освітніх організаціях</i>	
<p><i>Форма представлення</i> : таблиця, письмова робота «Генезис циклу управління на засадничих принципах представників наукових шкіл менеджменту» (науковий текст мішаного типу, до 3-х сторінок, формат – А 4, 14 шрифт, одинарний інтервал, із наступним захистом положень на семінарському занятті).</p> <p>Завдання 2. Опанувати базовий Закон України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», чинні нормативно-правові документи, концепцію «Нової української школи», з'ясувати нормативно й концептуально детерміновані основи класифікації циклу управління відповідно до зазначених у документах об'єктів управління й суб'єктів їх провадження, обґрунтувати раціональний цикл управлінської діяльності керівника закладу освіти для забезпечення якісної освіти європейського гатунку і розвитку Людини Культури цифрової доби, презентувати його.</p> <p>Заповнити таблицю «<i>Концептуальні й нормативно детерміновані основи класифікації циклу управління в сфері освіти</i>»</p>					
<p><i>Таблиця</i></p> <p>Концептуальні й нормативно детерміновані основи класифікації циклу управління в сфері освіти</p>					
<i>Назва законодавчо-нормативних актів, концепцій, рік</i>	<i>Об'єкт управління</i>	<i>Основи класифікації циклу управління</i>	<i>Сутність, структура циклу управління</i>	<i>Суб'єкти провадження циклу управління</i>	
<p><i>Форма представлення</i> : таблиця «Концептуальні й нормативно детерміновані основи класифікації циклу управління в сфері освіти», письмова робота в формі емпірико-фактологічного тексту, що висвітлює опис фактологічної бази дослідження, класифікацію й узагальнення фактів у контексті циклу управлінської діяльності керівника закладу освіти для забезпечення якісної освіти європейського гатунку і розвитку Людини Культури цифрової доби (до 3-х сторінок), формат – А 4, 14 шрифт, 1,5 інтервал, презентація.</p>					
7	<p>Змістовий модуль 2. Наукові школи менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.</p> <p>Самостійна робота № 7 «Інноваційний модус управління Новою Українською школою».</p> <p>Завдання (обговорення виконаного завдання у малих групах 2-3 особи). Проаналізувавши базові закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», концепції НУШ охарактеризувати зміст управління НУШ, сфери відповідальності керівника закладу освіти в розрізі циклу управління, за цілісною сукупністю функцій або видів діяльності суб'єктів управління, за</p>				5

	<p>процесуальними діями здійснення управлінської діяльності в сучасних умовах. Критично проаналізувати слабкі місця і визначити сильні сторони й переваги цього циклу управління за складом функцій, їх змістом. Запропонувати авторський цикл управління закладами освіти, враховуючи виявлення недоліків й помилок.</p> <p>Для аналізу й порівняння зробіть таблицю за параметрами аналізу об'єктів вивчення, заповніть її.</p> <p>Обговоріть у групі спільне й відмінне, проаналізувавши зміст управління НУШ, сфер відповідальності керівника закладу освіти в розрізі циклу управління узгодженими науковими підходами й доведіть інноваційність циклу управління НУШ, його модернізацію відповідно до класичних основ, новизну – організаційні форми здійснення управління.</p> <p><i>Форма представлення:</i> письмова робота «Зміст управління НУШ і сфери відповідальності керівника» у формі емпірико-фактологічного тексту (до 3-х сторінок) формату А 4, 14 шрифт, 1,5 інтервал, презентація.</p>	
8	<p>Змістовий модуль 2. Наукові школи менеджменту в сфері освіти цифрового суспільства.</p> <p>Самостійна робота № 8 «Методи управлінської діяльності».</p> <p>Завдання. Провести міні-дослідження для фокус групи керівників у сфері освіти за розробленою анкетною й здійснити порівняльний аналіз законодавчо визначених і реальних втілених керівниками в практику діяльності організаційних форм, методів і засобів управління, що іманентно притаманні для освітньої практики в непередбачуваних умовах і викликах цифрового суспільства.</p> <p>Теорія менеджменту, зокрема й теорія методів управління має ретроспективу й розвивається в межах класичних і сучасних шкіл менеджменту. Проблеми класифікації організаційних форм і методів управління присвячено багато досліджень, класифікацій в світовій науковій літературі з менеджменту залежно від критерію розподілу, об'єкта дослідження, методології, концепції й виокремлених ознак: за змістом, функціями управління, видами діяльності, за організаційною формою, за спрямованістю, за складністю ситуацій.</p> <p>Форми й методи управління детермінують технології й способи реалізації функцій управління, організації діяльності, що спричиняє досягнення мети, виконання завдань управління й прогнозованих результатів. Форми управління детерміновані законодавчо-нормативними актами в сфері освіти. Методи управління, існують об'єктивно, їм властиві характерні ознаки, обумовлені принципами управління, передбачають певну свободу вибору, але, пори це, не завжди вільно їх може обирати керівник. Певні обмеження в практиці управлінської діяльності й імперативи – ієрархічної вертикалі, що зумовлюють необхідність вивчення законодавчо визначених і реальних втілених керівниками в сучасних реаліях практики роботи форм, методів і засобів управління, їх порівняння.</p> <p><i>Форма представлення :</i> звіт за результатами опитування респондентів.</p>	5
	Разом	40

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни застосовуються такі методи навчання:

за типом пізнавальної діяльності:

- пояснювально-ілюстративний;
- репродуктивний;
- проблемного викладу;

- метод мозкового штурму;
- дослідницький;

відповідно до логіки пізнання:

- аналітичний;
- індуктивний;
- дискусійний метод;
- дедуктивний;

за основними етапами процесу:

- формування знань;
- формування умінь і навичок;
- розвиток методологічної й управлінської культури;
- розвиток науково-комунікаційної, цифрової (діджитальної), організаційно-управлінської, аналітико-прогностичної, організаційно-інтеграційної й рефлексійно-дослідницької компетентностей;
- застосування знань;
- узагальнення;
- закріплення;
- перевірка;

за системним підходом:

- стимулювання й мотивація;
- контроль та самоконтроль.

за джерелами знань:

- словесні – розповідь, пояснення, лекція (лекція з постановкою проблеми, міні-лекція – дискусія, міні-лекція – візуалізація, лекція – роздум, лекція – консультація, лекція – орієнтація, бінарна лекція помилками);
- наочні – демонстрація, ілюстрація.

за рівнем самостійної розумової діяльності:

- проблемний;
- частково-пошуковий;
- case-метод;
- ситуаційний метод навчання;
- дослідницький.

Методи, які використовуються під час дистанційного навчання – телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії з використанням освітніх платформ (Zoom, Classroom, Google Meet) та месенджерів (Telegram, Viber).

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль якості опанування аспірантами навчального матеріалу здійснюється шляхом опитування й оцінювання знань на семінарських заняттях, виконання аспірантами самостійної роботи, проведення й перевірка письмових контрольних завдань (тестів).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою.

Очікувані результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються на першому занятті в семестрі. Враховуються бали, набрані на заняттях та під час підсумкового іспиту. При цьому обов'язково враховуються: присутність на заняттях й активність здобувачів освіти під час заняття; недопустимість пропусків і запізнь на заняття; користування мобільним телефоном чи іншими пристроями під час заняття в цілях, не

пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання тощо.

Загальна кількість балів з дисципліни – 100 на 1 семестр, із них 80 балів здобувач освіти може отримати під час роботи на семінарських, лекційних, практичних заняттях, 20 балів – на екзамені.

Схема нарахування балів з дисципліни подано у таблиці.

Таблиця

Поточне оцінювання, самостійна робота, екзамен																		Підсумковий контроль	Сума	
Т1					Т2															
Л	С	С/р	С	С/р	Л	С	С/р	С	С/р	С	С/р	Л	С	С/р	С	С/р	С	С/р	20	100
1	4	5	4	5	1	5	4	5	5	5	5	1	5	5	5	5	5	5		

Скорочення: Л – лекція; С – семінар; С/р – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Лекції, презентації до лекційних і семінарських занять з дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності й наукові школи менеджменту», методичні поради щодо виконання самостійних робіт.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації. / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. К., 2019. 47 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/07/13/2020-07-13-avtonomy.pdf>

2. Алексеева С. Нетрадиційне навчання нового покоління дітей (покоління діджиталізації). Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта - 2021: інновації в освіті в контексті Альманах науки 20 європеїзації та глобалізації: матеріали V міжнародної наук.-практ. конференції. Тернопіль: Крок, 2021. С.196-199. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727591>

3. Глобальні виклики і пріоритети освіти XXI століття. *Освіта на основі життєвих навичок*. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>

4. Довгий, С., Топузов, О., Гальченко, М., Матусевич, Т., & Ревін, Ф. (2022). Наукомістка освіта як передумова формування конкурентоздатної економіки України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 474–483.

<https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3683> (Web of Science)

5. Громадянська парламентська просвіта в закладах освіти України. Аналітичний звіт за результатами соціологічного опитування освітян та учнів / Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л. За загальною редакцією Паращенко Л. Київ, 2021. 108 с.

6. Заболотна, О. (2018). Нова українська школа: очікування і реалії. У С. Щудло, О. Заболотна, О. Ковальчук (Ред.), Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження: Збірник матеріалів II Міжнародної наукової конференції Української асоціації дослідників освіти (с. 49–51). ТзОВ «ТрекЛТД».

7. Калініна Л. М. Інформаційне управління загальноосвітнім навчальним закладом : системи, процеси, технології: монографія. Київ: Інформавтор, 2008. 472 с. URL: <https://undip.org.ua/library/informatsiyne-upravlinnia-zahalnoosvitnim-navchalnym-zakladom-systemy-pronesy-tekhnologii-monohrafiia/>

8. Калініна, Л. М. Управління новою українською школою. Порівняльна характеристика концептуальних змін. Директор школи. 2017. № 1-2. С. 19. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/706820/>

9. Калініна Л. Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми: монографія. Л. Калініна, В. Мелешко, І Осадчий, Л. Паращенко, М. Топузов. За наук. ред. Л. Калініної. К.: Педагогічна думка, 2018. 224 с.

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713156/>

10. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2019) *Інформатизація управління закладами освіти як один із головних способів розвитку* Директор школи, 11 (851). стор. 58-65 ; URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718121/>

11. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2019) *Модернізація управління крізь призму концепції Нової української школи* In: Практична філософія і Нова українська школа: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2019 р., м. Київ НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна, стор. 12-15. ISBN 978-966-644-492-5 ; URL: <https://lib.iitta.gov.ua/715959/>

12. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) (2019) *Сучасна школа в контексті розвитку Smart–суспільства* In: Прикладні наукові розробки та теоретичні дослідження XXI століття: зб. наук. праць «ΛΟΓΟΣ» з матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 15 квітня, 2019 р. ГО «Європейська наукова платформа», м. Вінниця, Україна, стор. 77-81. ISBN 978-617-7171-80-4 ; URL: <https://lib.iitta.gov.ua/716001/>

13. Калініна, Л.М. (2019) *Управління освітою як предмет дослідження українських і зарубіжних учених* In: Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2019: інтернаціоналізація та інтеграція в освіті в умовах глобалізації: матеріали III Міжнародної наук.-практ. конференції (Київ, 30 травня 2019 р.) ТзОВ Трек-ЛТД, м. Київ, Україна – м. Дрогобич, Україна, стор. 112-115. ISBN 978-617-7263-79-0 ; URL: <http://naukskf.wunu.edu.ua/index.php/npskf/article/view/271>

14. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) and Малуґа, М.М. (orcid.org/0000-0003-2054-7444) (2019) *Програмне забезпечення навчальної дисципліни «Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту» для докторів філософії* In: Проблеми сучасного підручника: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції (наукове електронне видання), 14 травня 2019 р., К. Педагогічна думка, м. Київ, України, С. 56–58. ISBN 978-966-644-469-4. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/715980/>

15. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089), Лісова, Н.І. (orcid.org/0000-0001-9363-0981), Загородня, Алла Анатоліївна (orcid.org/0000-0003-2418-1670) and Біницька, Олена Петрівна (orcid.org/0000-0001-8746-3515) (2023) *Концептуальна модель сучасного багатовекторного людиноцентристського розвитку закладу освіти як складно організованої системи* VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku, с. Ružomberok, Slovakia, стор. 171-202. ISBN 978 – 80 – 561 – 1009 – 6. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/734512/>

16. Калініна, Л.М. (orcid.org/0000-0003-0534-6089) and Козлов, Д.О. (orcid.org/0000-0003-1875-0726) (2019) *Управління культурним розвитком особистості в змісті підручника для*

керівників сфери освіти Проблеми сучасного підручника (23). стор. 109-122. ISSN 2411-1309; URL: <https://lib.iitta.gov.ua/721423/>

17. Калініна Л., Топузов О. Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. Український педагогічний журнал. 2017. № 4. С. 34–44.

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/710018/>

18. Калініна Л.М., Топузов О.М., Лапінський В.В. Факторна модель оцінювання ефективності управління закладом загальної середньої освіти та її практичне застосування. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Т.80 № 6. Р. 346–368. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.3912>

URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3912> ; (Web of Science)

19. Кремень, В. Г. (2021). Партнерський форум «Освіта України 2021: стратегічні цілі та пріоритетні напрями»: Доповідь президента НАПН України, 9 лютого 2021 р., м. Київ, Україна. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 3(1), 1-5. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-3-1>

20. Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти: стан, проблеми, перспективи. Науково-аналітична доповідь / В.Ю. Биков, О.І. Ляшенко, С.Г. Литвинова, В.І. Луговий, Ю.І. Мальований, О.П. Пінчук, О.М. Топузов; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ: 2022. 96 с.

21. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заступник голови), О. М. Топузов (заступник голови), С. О. Сисоєва, О. І. Ляшенко, С. Д. Максименко, Н. Г. Ничкало, П. Ю. Саух, І. Ю. Регейло (секретар) за заг. ред. В.Г. Кременя, Київ : Нац. акад. пед. наук України, 2021. 384 с. (До 30-річчя незалежності України). DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua> URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>

22. Національний освітньо-науковий глосарій / НАПН України ; [уклад.: Луговий Володимир Іларіонович (голова робоч. групи), Топузов Олег Михайлович (заст. голови робоч. групи), Вашуленко Ольга Петрівна (секр. робоч. групи) та ін. ; редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови) та ін.]. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2018. 271 с.

23. Нова парадигма освіти у глобальному світі. URL : <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/50#3>

24. Освіта для демократичного громадянства та освіта з прав людини у професійному навчанні державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування: Навчальний посібник / Протасова Н., Паращенко Л., Молчанова Ю., Хенселер Штірлін І., Ретцель М. / за заг. ред. Протасової Н. – К. : Основа, 2019.– 144 с.

25. Паращенко, Л. Управління загальною середньою освітою на засадах м'якої системної методології П.Чекланда. Вчені записки Університету «КРОК», 3 (51), 2019. С. 134-142.

<https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-51-134-142>.

26. Паращенко, Л., & Одарчук, К. (2019). Освітня послуга як «організаційна молекула» механізмів управління освітою. Вчені записки Університету «КРОК», (2 (54), 32-44. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-32-44>

27. Пекар В. Бесіди майстра Хай Тао про стратегію. Книга перша. Х.: «Фоліо», 2020.

28. Пекар В. Різнобарвний менеджмент. Еволюція мислення, лідерства та керування. Х.: «Фоліо», 2023.

29. Топузов О. М., Засекіна Т. М. Науково-методичний супровід нової української школи. Вісник Національної академії педагогічних наук України. Том 3 №2 (2021) DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-2-17-13>

URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/200>

30. Топузов, О. (2021). Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія: монографія. Київ: Педагогічна думка. <https://doi.org/10.32405/978-966-603-2-2021-160>.

31. Топузов, О. М. Компетентнісний підхід – стрижень наукових інновацій у навчанні. *Освіта України*. 2016. 15 серп. (№ 32). С. 10.
32. Топузов, О. М. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал* 2015. № 1. С. 16–27.
33. Топузов О.М., Малихін О.В., Опалюк Т.Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посібник. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
34. Хорошевський А. Промови, що змінили світ. Х.: Фоліо, 2022.
35. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с. URL: <https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf>
36. Kalinina L., Kalinina G. Genesis and problems of development of state-public management of education in Ukraine. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 1. С. 30-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2016_1_6
37. Kremen, V. (2021). NAES of Ukraine report on the state of using the funds for research activities and the results received in 2020: Scientific report at the General Meeting of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine. (April 9, 2021). *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 3(1). <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2021-3-1-1-1>
38. Kremen, V.H. (Ed.). (2017). *National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine*. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kyiv: Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>
39. Lokshyna, O.; Topuzov, O. COVID-19 and education in Ukraine: Responses from the authorities and opinions of educators. *Perspect. Educ.* 2021, 39, 207–230. [CrossRef]
40. Malykhin O., Aristova N., & Kalinina L. (2022). Schoolteachers-Parents Interactions Amid Distance and Blended Learning: Two-Year Experience of Overcoming Negative Influences of COvid-19. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 454–464. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6858>
41. Malykhin, O., Aristova, N., Kalinina, L. & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. *Postmodern Openings*, 12(2), 210-232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>
42. Parashchenko, L. et al. social partnership of services sector professionals in the entrepreneurship education. *Journal of Entrepreneurship Education*, Volume 22, Issue 4, 2019, <https://doi.org/1528-2651-22-4-410>
43. Parashchenko Liudmyla Problems of state regulation of ensuring academic integrity in the field of general secondary education. *International Conference on Academic integrity in public administration and educational institutions (APAEL)*. Kyiv-Tallin, March 26, 2020, pp. 71-73.
44. Topuzov O. Educational partnership in the system of general secondary education: concept and content. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 3. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-3-5-13>
45. Topuzov, O., Lokshyna, O. Education at war: international experience and achievements of Ukraine. *Професійна і неперервна освіта. Edukacja zawodowa i ustawiczna. Professional and lifelong education*. *Rocznik Naukowy Polsko – Ukraiński*. nr 7/2022.
46. Topuzov, O., Malykhin, O., Usca, S., & Aristova, N. (2021). Ukrainian-Latvian Comparative Studies on University Education: Common European Values and Current Challenges. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 696-706. <https://doi.org/10.17770/sie2021vol1.6423> (in English)
47. Topuzov, O., Malykhin, O., Aristova, N. & Shamne, A. (2020). Optimization of University Department Management: The Increase of Foreign Language Teachers' Self-Efficacy by Preventing Job Burnout. *The New Educational Review*. Vol. 59. P. 59–71. URL : <https://tner.polsl.pl/e59/a5.pdf>. (Scopus)
48. Topuzov Oleh M., Saukh Petro Yu., Saukh Irina V., Ogrodzka-Mazur Ewa. (2022). A Humane Paradigm as the Conceptual Core of Education in the Age of Information Society. *The New Educational Review*. Vol. 68 (2022), s. 60–69, doi 10.15804/tner.22.68.2.04 (SCOPUS)

Додаткова

1. Калініна, Л.М. Моделі управлінської діяльності керівника школи / Л.М. Калініна // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: зб. наук. пр. – К.: Логос, 2000. – С. 35–42.
2. Калініна Л.М. Проблеми та реалії державно-громадського управління освітою на сучасному етапі розвитку демократичного суспільства. Постметодика. 2012. № 3. С. 2–10. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/1993/>
3. Калініна, Л.М. (2014) *Теоретико-методичні засади інформаційного забезпечення організаційного механізму управління загальноосвітнім навчальним закладом* Монографія. , м. Київ, Україна. 285 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/707101/>
4. Калініна Л. М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання. Стратегічні пріоритети. 2009. №4 (13). С. 71–76. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/2041/>
5. Калініна Л. М., Малюга М. М. Система соціального кредиту як широкомасштабний проект побудови гармонійного суспільства в цифрову епоху. Український педагогічний журнал. Київ, 2019. № 4. С. 5 – 19. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719088/>
6. Калініна Л. М. Освітній менеджмент в умовах змін: [навч. посіб.] /Л. Калініна, Л. Карамушка, Т. Сорочан, Р. Шиян та ін. / [За заг. ред. В. Олійника, Н. Протасової та ін.]. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2011. – 308 с.
7. Пастовенський О. В. Наукові основи громадсько-державного управління загальною середньою освітою в регіоні : [моногр.] / За наук. ред. Л.М. Калініної. Житомир : ПП «Рута», 2014.
8. Паращенко Л. І. Державне управління розвитком загальної середньої освіти в Україні: методології, стратегії, механізми: монографія. К.: Майстер книг, 2011. 536 с.
9. Топузов О. М. Інтелектуальний розвиток учнів у проблемному навчанні. *Рідна мова*. Київ, 1998. № 7 – 12. С. 6-8.
10. Топузов О.М. Експеримент у педагогічній науці і практиці: педагогічні інновації в системі загальної середньої освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2014. №1–4. С. 135–140.
11. Топузов О. М. Компетентнісний підхід – основа інновацій у навчанні. *Справи сімейні*. 2016. – № 8. – С. 19.
12. Топузов, О. М. (2007). Проблемна ситуація в теорії проблемного навчання. *Шлях освіти*, (1), С. 12–16.

Періодична література

1. Український педагогічний журнал.
 2. Проблеми сучасного підручника.
 3. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи.
 4. Освітологія.
 5. Педагогіка і психологія.
 6. Педагогічна газета.
 7. Постмодерністські відкриття. p-ISSN: 2068-0236 | e-ISSN: 2069-9387
- | DOI: 10.18662/по <https://lumenpublishing.com/journals/>

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Інститут педагогіки НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpeg/>
4. Інститут цифровізації освіти НАПН України. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/inf=5Ftech=5Flear=5Ftool/>

5. Інтернет-портал для управлінців. URL: www.management.com.ua
6. Інтернет-портал «Єдине освітнє інформаційне вікно України» URL : <https://news.ztu.edu.ua/2010/10/internet-portal-edyne-osvitnje-informatsijne-vikno-ukrajiny/>
7. Менеджмент. com.ua URL : <https://www.management.com.ua/methodology.php>
8. Методологія. URL : <https://www.management.com.ua/methodology.php>
9. Портал знань — Знання повинні бути доступними. URL : <http://www.znannya.org/>
10. Освіта України. Енциклопедія сучасної України. URL : <https://esu.com.ua/article-76849>
11. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL : <http://www.intellect-invest.org.ua/>
12. Управління підприємницькою діяльністю. URL : http://erizo21.blogspot.com/2010/03/blogpost_6300.html
13. Фінансова автономія в закладах освіти України: успішні кейси впровадження. URL : <https://nus.org.ua/articles/finansova-avtonomiya-v-zakladah-osvity-ukrayiny-uspishni-kejsy-vprovadzhenya/>
14. Кадрова автономія школи. URL : https://www.youtube.com/watch?v=QpTHPph7WaU&ab_channel=%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%94%D0%A1%D0%AF%D0%9E%D1%83%D0%A5%D0%B0%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96
15. Фінансова автономія школи. URL : https://www.youtube.com/watch?v=0jO7zcnEmmI&ab_channel=%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%94%D0%A1%D0%AF%D0%9E%D1%83%D0%A5%D0%B0%D1%80%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96

УДК : 378.07: 35:32.005+ 37.01: 005.373+4.004 (0.034.2)

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України (протокол № 12 від «31» серпня 2022 р.).

Калініна Л. М. Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» / Л. М. Калініна. [Електронне видання]. – Київ: Педагогічна думка, 2023. – 26 с.

DOI: 10.32405/978-966-644-673-5-2022-20

ISBN 978-966-644-673-5

Рецензенти:

Паращенко Людмила Іванівна, докторка наук з державного управління, професор, директорка Київського ліцею бізнесу.

Лісова Наталія Іванівна, докторка педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України.

© Інститут педагогіки НАПН України, 2023 рік

© Педагогічна думка, 2023 рік

© Калініна Людмила Миколаївна, 2023 рік